Joana Serra: ?Totes les llibreries independents són activistes?

Catalunya Nord | 29-09-2020 | 18:30

Joana Serra

La Llibreria Catalana de Perpinyà, com a motor cultural i dinamitzador que és, afronta aquest 2020 un doble repte: d?una banda, esquivar els efectes de la pandèmia de la Covid, uns espetecs que el mateix caràcter específic de l?establiment fa que siguin menys directes; i de l?altra, afrontar un nou període a la ciutat, governada des de fa uns mesos a l?Ajuntament per una extrema-dreta que es troba a les antípodes de la línia ideològica i de pensament de la botiga. ?Durant els últims deu anys també hi ha hagut molts canvis en l?àmbit editorial i de creació i producció literària arreu dels Països Catalans, i això fa, per exemple, que un jove pugui trobar llibres d?un autor francès molt conegut també en català, amb el mateix preu i la mateixa imatge. Això dona un prestigi a la llengua, i fa que la literatura catalana tingui una posició més marcada que fa uns anys?, explica Joana Serra (Perpinyà, 1985), la responsable d?aquest espai que, més enllà de la venda de llibres, també es dedica a la divulgació i projecció de la cultura catalana.

El 2020 està essent dur per al sector de les llibreries?

Sí, és un any complicat, però per tots els sectors, no només per a les llibreries específicament. De moment l?anem superant, ara cal veure els mesos vinents com afecta la incertesa que hi ha. Aquests mesos ens marcaran com acaba el 2020 i com podrem començar el 2021, però de totes maneres està essent un any difícil per les llibreries, però som comerços que estem acostumats a batallar. Com aquesta crisi no n?havíem viscut mai, però aguantarem i acabarem bé aquest any.

La Covid ha tingut alguna afectació en els hàbits de lectura?

Més que parlar de lectors, del que ens hem adonat és que amb la pandèmia la clientela fidel, la del barri, ha donat molt de suport, i això és molt important. Més que parlar d?una major quantitat de lectors, el que sí que podríem constatar és que hi ha lectors diferents: hi ha gent que s?ha abocat a llibres que tenien amb retard o hi ha hagut més lectura clàssica durant aquest confinament que abans, tenint en compte que no hi havia tantes novetats. Potser ha canviat una mica el tipus de lector, sí, però no puc destacar que n?hi hagi hagut molts més.

La Llibreria Catalana és una llibreria petita i específica. Això és un valor afegit, avui dia?

En un país normal no seria específica, perquè és una llibreria que té fons local i fons en català, però evidentment en el context sociolingüístic i sociopolític de la Catalunya del Nord és una llibreria particular. Una llibreria petita, també, com moltes altres petites llibreries que fan teixit comercial a molts pobles i barris de tot el Principat. El que és evident és que el fet de tenir aquesta especificitat a Perpinyà i a la Catalunya del Nord ens ha fet patir molt menys que les llibreries generalistes, perquè som un tipus de llibreria en la qual la clientela sap què ve a buscar. No depenem tant d?una clientela de pas com pot ser la d?una ?llibreria convencional?, on es pot trobar de tot, la gent que arriba aquí ve perquè sap que en aquest establiment pot trobar el que cerca. Per tot això, les llibreries especialitzades com la meva o de qualsevol altre tema potser patim menys que les estructures una mica més grans i menys específiques.

En una entrevista anterior, comentava que un dels objectius de la llibreria era potenciar la lectura en català entre els joves nord-catalans.

Amb aquest tema acostumo a ser molt optimista, però dir que hi ha una evolució en la lectura en la joventut no hi posaria la mà al foc. No és una qüestió específica del català, també passa en francès i m?imagino que en castellà deu passar, simplement no crec que hi hagi un canvi d?hàbits total en els hàbits de lectura dels joves de menys de 25 anys. Això no vol dir que no tinguem clients d?aquestes edats, però sí que és veritat que molts venen per obligació perquè tenen lectures obligatòries d?àmbit acadèmic. Mantenir aquesta gent d?entre 20 i 40 anys costa, certament.

Ara bé, és evident que hi ha molta promoció a través de les escoles bilingües i també hi ha iniciatives per part de la regió Occitània per tal de promoure la lectura, com ara la donació d?una targeta per comprar a les llibreries independents i locals, la qual cosa potencia molt la lectura a través de les nostres llibreries i no pas per plataformes exteriors. Tot això demostra que hi ha iniciatives per incentivar i promoure la lectura a la joventut, però no deixa de ser difícil.

Creu que la literatura en català està agafant volada a la Catalunya del Nord?

Va per períodes, per tongades. Aquests últims deu o quinze anys hi ha hagut un canvi de prestigi de la llengua catalana a la Catalunya del Nord: no es veu tant com una llengua de segona categoria, i això té un impacte evident amb la visió que té la gent sobre les publicacions que es puguin fer en català. Paral·lelament, durant els últims deu anys també hi ha hagut molts canvis en l?àmbit editorial i de creació i producció literària arreu dels Països Catalans, i això fa, per exemple, que un jove pugui trobar llibres d?un autor francès molt conegut també en català, amb el mateix preu i la mateixa imatge. Això dona un prestigi a la llengua, i fa que la literatura catalana tingui una posició més marcada que fa uns anys. O, d?altra banda, que hi hagi obres com ?Jo confesso?, de Jaume Cabré, que ha esdevingut una de les millors obres de la literatura estrangera a l?estat francès, això també genera prestigi. Podem estar orgullosos, perquè tenim una literatura al mateix nivell que a qualsevol altre país, i això té un impacte en la imatge que tenen sobre els escriptors de la Catalunya del Nord i de la literatura en català en aquest territori.

La Llibreria es podria considerar una activista de la llengua i la cultura catalana, per si mateixa?

Totes les llibreries són activistes, sobretot les llibreries independents. Som un comerç tan fràgil, amb un marge petit i que depèn molt del context social, que sempre hem d?estar fent presentacions i activitats perquè la gent no ens oblidi, per dir-ho d?alguna manera. És tan fàcil encarregar un llibre en línia i tenir-lo en dos dies, que això ens fa estar permanentment fent activitats, essent actius a les xarxes socials, a les biblioteques o les iniciatives impulsades per entitats? Aquesta és la manera de ser presents, que la gent vingui i consumeixi a la llibreria.

A nosaltres se?ns afegeix el fet que el que venem és sobretot lectura en català, en un territori en el qual la llengua catalana no té una situació excepcional. Aquest context potser ens augmenta l?etiqueta de militants, per dir-ho d?alguna manera, però de totes maneres, i insisteixo, crec que tots els llibreters independents som activistes.

La literatura nord-catalana, és a dir, d?autors nord-catalans, es troba en un bon moment?

Com t?ho puc dir sense que soni massa pessimista? Ara hi ha un buit creatiu. Els últims autors més coneguts que han guanyat premis, com poden ser Joan-Daniel Bezsonoff o Joan-Lluís Lluís, és evident que viuen molt bons moments, però tot i que no són escriptors grans tampoc són joves. Hi ha un buit creatiu entre els 30, 40 i 50 anys; n?hi ha alguns, però molt pocs han arribat a sortir del territori nord-català. No crec que estiguem en els millors moments pel que fa a la creació literària, però al llarg de la història es van observant alts i baixos en aquest sentit. D?altra banda, és important veure que, quan l?autor arriba a traspassar la frontera de la Catalunya del Nord, acostuma a agafar més nom. Fins ara hi havia molts autors, per exemple Josep Sebastià Pons, que té una obra de referència a la Catalunya del Nord, que és molt poc conegut a la resta del país. Aquesta concepció potser sí que ha canviat amb els últims autors de referència.

L?arribada de l?extrema-dreta a l?Ajuntament de Perpinyà és un repte per la ciutat, sobretot pels sectors progressistes i d?esquerres. També ho és, per tant, pel seu establiment?

És la pregunta que tothom ens fa des que ha guanyat l?extrema-dreta a Perpinyà. Cal precisar que no només és un repte per a sectors culturals o d?esquerres, sinó per tots els ciutadans de Perpinyà i més enllà, perquè l?extrema-dreta també ha guanyat a d?altres pobles i viles de la Catalunya del Nord. Ara bé, sí que és un repte en particular per a les llibreries i pel sector cultural, per saber quina posició hem de tenir de cara als actes municipals que es puguin fer d?àmbit cultural. D?una banda, nosaltres no participarem directament a actes que pugui organitzar l?Ajuntament, però a la vegada és la nostra ciutat i tampoc no la podem abandonar i buidar de cultura. Per tant, s?haurà de trobar un equilibri entre les activitats que es puguin fer, però deixant clar que tenim un rebuig total cap a aquest Consell Municipal i cap a aquest batlle d?extrema-dreta. És tot un repte, sí, però ho haurem de treballar molt durant el seu mandat.

Autor: Redacció